

KRŠĆANIN I SPOLNOST*

POMAGALO ZA RAZGOVOR, OSOBITO S MLADIMA

Dr MARIJAN VALKOVIĆ

Crkva u svom pastoralnom nastojanju želi cijelom čovjeku spasenje koje nam je Bog neopozivo dao u Isusu Kristu: želi čovjekov odnos s Bogom, uspjeh njegova cjelokupnog života, uključujući i njegove međuljudske odnose, dakle razvoj svih sposobnosti, također i spolnih. Crkva ima nalog da pruži čvrstu pomoć utemeljenu u vjeri.

Već nekoliko desetljeća sve više su crkvena mišljenja, predodžbe i norme o pitanjima čovjekove spolnosti u sudaru s drugim mišljenjima, a djelomično i u unakrsnoj vatri kritike, koja se često i javno iznosi. Zbog toga pojedinac može brzo steći dojam da crkveno naviještanje nije mnogo više od jedne ideologije među ostalima — i to takve koja ne drži mnogo do životne radosti. Osobito mladi ljudi, koji traže putokaz, često se nađu bez savjeta i nemoćni pred mnoštvom proturječnih mišljenja; u krugu znanaca i u društvu suočeni su s različitim postupcima.

Ova uputa želi pokazati pastoralni put koji bi trebao biti u skladu i sa zahtjevima Evanđelja i sa sadašnjim prilikama života.

Kršćanski oblikovana savjest moguća je jedino u cjelokupnosti života koji se ravna prema Evanđelju i koji se razvija u susretima unutar zajednice, Crkve. Neminovno je, dakle, postaviti pitanje o zahtjevima poruke Isusa Krista i na nj odgovoriti, da bismo se okoristili bogatim iskustvom kršćanske tradicije i učinili ga plodnim u osobnom oblikovanju spolnosti.

2. ISUSOVA PORUKA I KRŠĆANSKO OBLIKOVANJE SPOLNOSTI

Isus je naviještao kako je na pomolu vladavina dobrog i čovjekoljubivog Boga. Ona je djelotvorna i prisutna tamo gdje se ljudi odluče otvoriti ovoj novoj zbilji, ovom novom bivstvovanju. Isusova poruka i životna praksa bile su pod geslom: »Približilo se kraljevstvo Božje. Obratite se i vjerujte Evanđelju!« (Mk 1,15). Nema sumnje da nije sposoban za novi život u ovom dolazećem kraljevstvu svaki onaj koji se u temeljnom procesu obraćenja ne promijeni u svim dimenzijama svog života i koji se ne pomiri s Bogom. Iz samog Evanđelja znamo, na primjer iz jasnih zahtjeva Govora na gori, kako je ova poruka bila i ostaje zahtjevno i obuhvatno

* Prijevod teksta objavljenog u nizu »Tekstovi Pastoralne komisije Austrije za pastoralno svećenstvo, župska vijeća i skupine u apostolatu« Tekst je odobrila Austrijska biskupska konferencija u listopadu 1979. godine.

zamišljena. U svojoj poruci kako ju je riječju i djelom naviještao, Isus je sve više nailazio na ogorčeno protivljenje koje će ga konačno dovesti do smrti na križu. Isusovi učenici nisu doživjeli ovaj javni neuspjeh kao dokaz o netočnosti Evanđelja, nego baš protivno kao moćan dokaz Božji, koji je Isusa uskrsnuo od mrtvih i postavio Gospodinom. Ispunjeni živim Duhom Isusa Krista, naviještali su neustrašivo i protiv svakog izgleda velika djela Božja; u ovom Duhu mogli su živjeti praksu Božje vladavine.

Evanđelje nije zaokružen etički sistem iz kojeg bi se bilo koja konkretna radnja bez muke mogla izvesti kao ispravna ili kriva. Ipak, ono pruža mjerilo koje odlučuje o cijelom ljudskom životu i djelovanju i koje poziva na odluku: »Tražite stoga najprije Kraljevstvo i pravednost njegovu« (Mt 6,33a). Polazeći od ovog mjerila, sve životne stvarnosti mogu doživjeti duboke promjene. Nastojanje o ovakvu nasljedovanju Isusa u praksi se vidljivo očituje u tome kako netko uzima sam sebe, kako se odnosi prema bližnjemu i koliko u svom životu daje mjesta Bogu. Zbog toga kršćanin mora sve odluke donijeti radi kraljevstva Božjega, dakle u duhu Evanđelja, također i o tome želi li živjeti u beženstvu ili u ženidbi.

No nitko nije kršćanin sam za sebe, on to može biti samo u Crkvi, u zajednici vjernika. Ova zajednica trudit će se u Duhu Isusa Krista oko životne vjerske prakse koju mora trajno ispravljati. Tako norme i za kršćanina dobivaju svoj duboki smisao: ne kao slova koja ubijaju nego kao konkretizacija zajedničarske životne prakse.

Kad Crkva daje smjernice za kršćansko oblikovanje spolnosti i izjave koje obvezuju, tada ona polazi od toga da je Isus sa svojom porukom naviještao cjelovito spasenje čovjeka: prema tome spolnost se mora živjeti u korist spasenja pojedinog čovjeka kao i spasa bližnjega, ona se mora prenositi u nježnosti, ljubavi, radosti i poštovanju. Ovakvo djelovanje kršćanina zahtijeva kreativnost i inicijativu, ali ni kao kršćansko djelovanje općenito nikako ne podliježe subjektivnoj proizvoljnosti. Sva očitovanja i stavovi ljudske spolnosti trebaju snagom vjere biti ugrađeni u kršćansku životnu praksu. Crkva smatra da joj je zadaća također javiti se u društvu za riječ s obzirom na norme, zakone i tokove: jer Evanđelje ju obvezuje da se zauzme za slabe i pogažene; jer se sama nalazi u društvu te je suodgovorna za njegov razvoj; često također da bi samoj sebi osigurala potreban životni prostor.

Crkvenom naviještanju često se predbacuju navodne ili stvarne pogreške pojedinih kršćana. Ovdje treba imati pred očima da nijedan kršćanin nije oslobođen dužnosti da svoju životnu situaciju usmjeruje prema valjanim normama i da je prevladava što bolje zna i prema svojoj savjesti. Da bi se pravilno ocijenila očita zabluda, treba uvijek odgovoriti i na pitanje u koje vrijeme i u kojim okolnostima se je u praksi moralo kršćanski postupati.

3. CILJEVI U NAVIJEŠTANJU I PASTORALU

U vezi s kršćanskim naviještanjem i pastoralnom brigom za ljude od posebnog su značenja neki ciljevi kad je riječ o spolnosti. Tu spada osobito poštovanje osobe drugoga, njegova dostojanstva. Ono se konačno temelji

na tome što je čovjek stvoren kao slika Božja. Nadalje, tome pripada nada zbog bezuvjetne Božje vjernosti, koja nam može pružiti snagu za život i snagu da bismo mogli prevladati teške sukobe. Osobito je važna otvorenost Božjoj riječi te pozivu i potrebi bližnjega, kako to priliči središnjoj zapovijedi bezuvjetne ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Konačno, valja naglasiti i sposobnost da se prevladaju sebičubije i kriva ljubav prema samome sebi — što je temeljni zahtjev kršćanske pokore — kao i sposobnost samostalnog odlučivanja u važnim pitanjima, slijedeći savjest formiranu prema Božjim i crkvenim normama.

U skladu s time kršćansko naviještanje mora jasno označiti kao pogrešku i zabludu sve ono što se protivi osobnom dostojanstvu čovjeka te značaju spolnosti u smislu usmjerenja prema drugome, kao slobodne spolne veze, proizvodnja i širenje pornografije, zavođenje na homoseksualnost, propagiranje bračnog razvoda. Ali ovdje treba spomenuti i omalovažavanje problema u vezi s predbračnim spolnim odnosima i nedovoljnu otvorenost za trajnu vezu. Pastoralna briga Crkve mora svakako postaviti pitanje gdje konačno leže uzroci individualnih i društvenih zala, te ukloniti predrasude i diskriminacije i aktivno pomoći tamo gdje se očituje ljudska nevolja. Ali i s obzirom na štetno ponašanje valja imati na umu tradicionalno načelo »mrziti grijeh, a ljubiti grešnika«. Briga Crkve da ljude potakne na život nasljeđovanja Kristova bit će to uspješnija što više bude u opražnju povjerenja, ljudskog razumijevanja i ljubavi.

Suradnjom dušobrižnika, savjetovališta i stručnjaka često se mogu riješiti višestruki problemi koji proizlaze iz neintegrirane spolnosti i zbog nesposobnosti za rješavanje bračnih sukoba. Ovakvi problemi mogu nastati zbog opterećenja iz djetinjstva i mladosti, zbog jednostavnog odgoja, zbog pogrešnog vjerskog razvoja i zbog nedostatnog vjerskog života.

4. ŽIVOT U ŽENIDBI

Kršćanska je ženidba životna zajednica dvoje ljudi, utemeljena na uzajamnom povjerenju i vjernosti, koji se zajednički trude živjeti po Evanđelju i tako se otvaraju kraljevstvu Božjemu. Ona je mjesto gdje se spasenje može darivati i primati sa svim dimenzijama duha i tijela. Kršćanska nada prevladava svaku rezignaciju koja proizlazi iz teškoća što se nije sposobno za naravan i otvoren susret u duhovnom i tjelesnom pogledu; ona pomaže da se prevlada i stanovita bojažljivost jednoga pred drugim.

Ženidba kao sakrament, kao djelotvoran znak spasenja, odnosi se na cjelokupan zajednički život obaju bračnih drugova, bez vremenskog ograničenja. Bračna je vjernost, kao i svi stavovi ljubavi, prvenstveno uzajamna i zajednička zauzetost: moraju se uložiti sve sile. Vjernost se ne pomiruje s pojavom dosade, s nerazumijevanjima i pogrešnim razvojem. Onomu koji se ženi ostaju otvorene neslućene mogućnosti razvoja; baš razvoj zajedništva tek je na početku. Oba bračna druga stoje pred činjenicom, pred mogućnošću ili pred rizikom da ovo zajedništvo — i u spolnom pogledu — trajno razvijaju cijeloga života: u radosti, sreći i užitku, ali i u krizama koje, prevladane, pomažu daljnjem rastu. Njihova je trajna

zadaća da jedan drugoga potpomažu u ovom razvoju ličnosti, nikada konačno dovršenom: nježnošću, poticanjem i strpljivošću, ali i odricanjem. Ozračje povjerenja je od temeljnog i trajnog značenja za cijelu ženidbu: najprije za same bračne drugove, a zatim kao osnova obiteljskog odgoja koji može pomoći humanom razvoju spolnosti. Ovakva ženidba i obitelj znak je nade crkvenoj zajednici i cjelokupnoj svojoj okolini da na temelju vjere u Isusa Krista može vidljivo uspjjeti punina ljudskosti.

Odgoy roditelja, prije i nakon ženidbe, može pridonijeti da djeca u odlučujućoj fazi prvih godina života, a i kasnije, dožive naravni stav prema spolnosti. Dužnost je svih kršćana da stvore uvjete za uspijevanje ovakva odgoja.

»Odgovorno roditeljstvo je zajednička dužnost obaju bračnih drugova. Vođeni kršćanskom savješću i odgojeni prema Božjim i crkvenim normama, bračni drugovi moraju pronaći onaj oblik reguliranja začeca koji najbolje odgovara njihovoj bračnoj ljubavi i koji je prilagođen konkretnim prilikama života« (Österreichischer Synodaler Vorgang, Wien 1972, str. 60). Zbog temeljnog poštovanja što ga kršćanin ima prema ljudskom životu, pobačaj ne može nikada doći u obzir kao sredstvo reguliranja poroda.

5. BEŽENSTVO

a) Slobodno izabrano beženstvo (celibat). Slobodno izabrano »beženstvo radi kraljevstva nebeskoga« kao odluka za nepodijeljeno nasljedovanje Isusa ima u Crkvi od samoga Isusa Krista posebno mjesto. Ovakvo beženstvo je oblik života koji zahtijeva sve čovjekove snage te mu je također cilj uspješno integrirati spolnost u cjelokupnu ličnost. Nikako se tu ne radi o zabacivanju čovjekove spolnosti. Pozvanost na beženstvo — kao službenik Crkve, kao član (redovničke) zajednice, kao samac — svojim pozivom i odlukom te svojom praksom života postavlja značajan znak koliko je Bogu stalo do čovjeka i koliko Bog može značiti ljudima.

b) Beženstvo uvjetovano izvanjskim okolnostima. Mnogo ljudi živi u beženstvu, a da se nisu za to slobodno odlučili, bilo zbog izvanjskih i često tragičnih okolnosti koje su spriječile moguće i željeno sklapanje braka, bilo zbog neuspjele ženidbe ili kao udovac (udovica). Svaka od ovih situacija može nositi sa sobom posebne teškoće, ali istovremeno krije i značajne mogućnosti za osmišljenje života. Neoženjenu (neudatu) osobu treba u crkvenoj zajednici i u cijeloj Crkvi smatrati punovrijednim članom, ona mora živjeti i znati da je cijene. I ona je pozvana da se stavi na raspolaganje za mnogovrsne službe u Crkvi i među ljudima.

6. ZAJEDNIŠTVO BEZ ŽENIDBE

Pastoralna briga morat će se trajno baviti situacijom onih žena i muževa koji žive u partnerskoj vezi s drugim čovjekom, ali iz načelnih razloga odbijaju ženidbu ili se iz drugih motiva ne žele vjenčati. Vrlo često se zabacuje ženidba kao ustanova zbog vlastitih negativnih isku-

stava (u obitelji iz koje se potječe, među rodbinom, nakon neuspjele ženidbe itd.), ali i zbog načelne kritike ženidbene ustanove. Katkad se sumnja da li je uopće moguć partnerski život ako postoji obvezatna veza. Ovim ljudima se čini da negativni primjeri, kao na primjer tlačenje žena u braku, govore protiv ove mogućnosti.

Naviještanje se nalazi pred zadaćom da objasni pravi smisao kršćanske ženidbe, da protumači narav sakramenata, ali također i da se pozabavi nepovjerenjem prema ustanovama općenito. Ovdje se također radi o tome da se protumače i objasne mogućnosti i odgovornost u suoblikovanju društva i Crkve. Treba ozbiljno uzeti teškoće koje dolaze u konkretnom slučaju. Ponekad će biti uputno da se poduzmu mjere koje idu dalje od pojedinačnih slučajeva, kao inicijative kršćana na društvenom polju, npr. radi uklanjanja financijskih nepravdi. Osim toga, naviještanje, odgovorni rad i dušobrižnički razgovor nastojat će dotičnima objasniti kako spolnost nalazi svoje ispunjenje u trajnom i obvezatnom odnosu povjerenja obaju partnera i kako ženidba nema svoje značenje samo radi obitelji nego i radi samih partnera. Budući da način života i ponašanje ovih ljudi utječu na crkvenu zajednicu i društvo, za njih postoji moralni nalog da sklapanjem braka preuzmu jedan za drugoga odgovornost pred javnošću i pred kršćanskom zajednicom.

7. PASTVA MLADIH

Na pozadini dosadašnjih misli pastva mladih koja nastoji postaviti temelje kršćanskom oblikovanju savjesti ima slijedeći cilj: mladi ljudi treba da, u sklopu cjelokupne ličnosti, kao muškarac i žena razviju i svoju spolnost, kako bi bili sposobni za puni život u ženidbi i obitelji ili u beženstvu; mora im se pružiti potpora koja im je potrebna u njihovoj konkretnoj osobnoj situaciji. Svaki mladi čovjek već ima svoju vlastitu osobnu povijest, svoja iskustva i opterećenja; on potječe iz određene sredine i iz određene obitelji koja nije mogla uvijek ispuniti svoje odgojne zadaće. Stoga i ovdje ponovno naglašavamo potrebu odgoja roditelja i vrijednost obiteljskog savjetovanja kao i naviještanja i pastve u vezi s potrebama obitelji: mora uspjeti razgovor između roditelja i djece, shvaćanja o obiteljskim vrednotama moraju se životom objasniti i utemeljiti itd. Osim toga, osobito je važno razvijati u Crkvi i u zajednici ozračje koje će mladim ljudima omogućiti da o svojim pitanjima i problemima razgovaraju s odraslima i međusobno.

Općenito valja imati na umu da naše današnje društvo baš u svakom pogledu ne štiti crkvena shvaćanja i norme na području spolnosti. Prije ili kasnije svaki mladi čovjek dođe u dodir s drugim »ponudama« glede oblikovanja života (najveći spolni užitak kao vrhovna vrednota, ženidba na probu, ženidba bez vjenčanog lista itd.), iako one ne odgovaraju Evanđelju te ih Crkva stoga zabacuje. Osim toga, činjenica je i da naše današnje društvo iz mnogih razloga čini ljude »bolesnima« i da osobito mladi moraju već od djetinjstva računati s razočaranjima, a često i s oštećenjima. Konačno, neizbježno je da tu i tamo tekuća shvaćanja budu prikazana kao »kršćanska« (npr. prisila da se sklopi ženidba kad je posrijedi trudnoća itd.). U ovoj situaciji koja smućuje mlade ljude potrebno je,

otvoreno i s razumijevanjem, prikazati u perspektivi vjere kršćanski život u njegovoj spasavajućoj snazi. Pastoralno djelovanje može se pouzdati u to da je u biti moguća solidarnost mladih, koji ne žele napustiti svoje ideale, i odraslih kršćana koji ih s pouzdanjem prate. Baš u preispitivanju vlastitog načina mišljenja, vlastitih problema i nedostatnosti, smoci će odrasla osoba, prateći mlade, razumijevanje za često mučne faze i za nazadovanja u procesu oblikovanja ličnosti mladih ljudi.

Rašireno mišljenje da je spolna suzdržljivost načelno štetna — u vulgarnoj diskusiji zna se čak govoriti o navodnim tjelesnim nedostacima — ne može se pozivati ni na kakve psihološke spoznaje i znanstvena istraživanja. Kršćansko naviještanje radije nastoji mladim ljudima objasniti da Evanđelje daje načelno drukčiju orijentaciju. Kršćanska vjera uzima čovjeka sasvim ozbiljno i s obzirom na njegovu tjelesnost: ono što čovjek tjelesno izražava ne smije se odvojiti od njegova unutrašnjeg stava ni od njegove cjelokupne osobe, od njegovih životnih ciljeva, nada i tjeskoba. Puno spolno predanje, ukoliko uopće izražava ispravnu ljubav, dobiva svoj puni smisao ako je ljubav obaju partnera potvrđena kao javan stav jednoga prema drugome i, u liturgijskom slavlju zajednice, kao svjestan izražaj kršćanskog života.

a) VAŽNOST »OZRAČJA« U ZAJEDNICI

Kršćani, crkvene skupine i zajednice, moraju biti otvoreni, moraju pružati zajedništvo povjerenja i pouzdanja, u kojem se uzima ozbiljno svaki pojedinac i svaki mladi čovjek. Mlade će se tada pridobiti da »uče« biti kršćanima ako naiđu na povjerenje umjesto na predrasude, ako mogu doživjeti da se među kršćanima spolnost cijeni kao životna stvarnost, da se od nje ne pravi tabu ali niti da se prepušta proizvoljnosti bez usmjerenja. U zajednici treba da imaju svoju pravu cijenu i svoje mjesto ljubav i stvaralačke ideje, svečanosti i slavlja; mladi ljudi moraju biti u stanju da dožive kako kršćanske smjernice proizlaze iz prijateljske brige za ljude, kao i iz brige za uspjeh njihovih međuljudskih odnosa.

U zajednici u kojoj i djeca imaju svoj životni prostor, gdje se izražava i živi radost zbog djece i s djecom, doživjet će se pozitivan stav prema djeci. Tamo gdje se djecu ne prima kao smetnju nego kao dobrodošlo obogaćenje, kao znak nade i budućnosti, tamo mladi mogu doživjeti jaku protutežu društvenim predrasadama koje se protivie djeci, štoviše, i sami će rado biti zajedno s djecom. Mladi će se lakše otvoriti iskustvima odraslih i kršćanske tradicije budu li mogli unijeti i svoje vlastite poglede, ali i svoja često nelagodna pitanja; bude li ih se ozbiljno slušalo i budu li odrasli spremni da uče i od mladih. U ovakvu »ozračju« konačno će spolnom razvoju dostojnom čovjeka služiti sve što služi otvorenim uzajamnim susretima, zajedništvu i njegovu slavlju, kao npr. svako ljubazno i nježno ophođenje, svaka briga jednih za druge i svaka izmjena iskustava i spoznaja. Ako vlada uravnoteženost u vrednovanju prakse na najrazličitijim životnim područjima, ako se pogreške protiv ciljeva i normi spolnog ponašanja jednako ocjenjuju kao i drugi prekršaji protiv dužne ljubavi u pojedinačnom i javnom životu — tada će kršćanske vrednote sasvim općenito djelovati uvjerljivije i privlačnije.

b) KONFLIKTNI SLUČAJEVI

Tko odgovorno i solidarno prati mlade u razvoju njihove osobe, dužan je mladim ljudima objasniti razvojne oblike ili faze koje ne vode cilju. Masturbacija koja se pojavljuje kod mnogih mladih ljudi u nekim fazama sigurno ne odgovara ciljevima uspjele spolnosti. Ujedno treba imati na pameti da ovakvo prema sebi okrenuto ponašanje može biti izraz nedovršenog razvoja ili osobne nesigurnosti i tjeskobnosti. Samo iz toga ne može se zaključiti da je ovakvo ponašanje bez svake krivnje. Ukoliko se masturbaciju nadugo ne prevlada, ona može ukazivati na dublje smetnje. Radi razvoja ovih mladih ljudi mora se tada, u prvom redu, pristupiti obradi osnovnih problema, čime se konačno može promijeniti neželjeno ponašanje (zbog kojega dotični često trpe). Danas prijateljstva među djevojkama i mladićima često uključuju već puni spolni susret. Baš s obzirom na ovo pitanje nastaju uvijek iznova nesporazumi i teški sukobi. U slijedećim recima pokušat ćemo dati nekoliko kratkih uputa za pastoralni postupak.

Najprije se mora jasno razlikovati između prigodnih spolnih »kontakata« i prijateljstava koja su usmjerena prema ženidbi: u prvom slučaju ne smije se prešutjeti da takvo ponašanje ne služi ni pojedincu ni zajednici nego, nasuprot, blokira uspješan razvoj te konačno zloupotrebljava partnera radi sebe i svojeg zadovoljenja. Stoga se u ovakvim slučajevima radi o grešnoj ili krivoj odluci savjesti. Ovakvi mladi ljudi većinom nisu sposobni da daruju ljubav, jer je nisu naučili primati. Često je ovakvo pogrešno ponašanje simptom očajničkog traganja za prihvaćanjem i sigurnošću, što se na ovaj način redovito neće postići. Odgovorno praćenje ovih mladih ljudi pokušat će objasniti ovu potrebu i pokazati kako se »deficit« ljubavi ne liječi spolnim odnosom. Pokušat će povjerenjem, zauzetošću u dostupnim društvenim zadaćama i poticanjem podići osjećaj vlastite vrijednosti dotičnih osoba.

Ali ako su i ona prijateljstva više ili manje usmjerena prema ženidbi, ne može se ovakvo spolno ponašanje jednostavno odobriti. Ciljevi kršćanskog življenja zahtijevaju konačno jedinstvo ljudskog djelovanja, kako na privatnom polju tako i pred zajednicom. Ne odgovara li ponašanje mladih ljudi ovim ciljevima, mora se s njima otvoreno o tome razgovarati. Ovakve parove ne smije se zbog njihove prakse svesti na rubnu ulogu u Crkvi ni nagoniti ih na sklapanje ženidbe, iako ih se može pozvati da sklope ženidbu ako postoje odgovarajući uvjeti (s obzirom na dob, zrelost, čvrstinu odnosa itd.).

Radi se o tome da se stekne povjerenje ovih mladih ljudi, da bi se doznalo što ih potiče na ovakvo ponašanje i zašto ulaze u ranu intimnu vezu ili zašto odgađaju namjeravano sklapanje ženidbe. Često će se ispostaviti da nisu prevladana negativna obiteljska iskustva (nedostatak topline i povjerenja; neuspjeli brakovi; nepotpune obitelji itd.) ili izvanjske okolnosti (studij; financijski problemi; ekonomska ovisnost itd.). Rješenje ovakvih problema izgledat će drukčije u svakom pojedinom slučaju; redovito će Crkva i zajednica pružati važnu pomoć (savjetovanje, pomaganje, rušenje predrasuda itd.).

8. SAŽETAK

Kao i sva područja ljudskog života tako i spolnost valja mjeriti evanđeoskim mjerilom. Kršćanska životna praksa ne poznaje izdvojena područja. Evanđelje nas potiče da svim silama upotrijebimo svoje mogućnosti u traženju kraljevstva Božjega. Tako su kršćani pozvani da izađu iz svakidašnjice onoga »što svi čine«. Kršćanski oblikovati spolnost konačno znači živjeti među ljudima sakramentalnu zajednicu ženidbe kao početak Božjeg kraljevstva; znači prihvatiti dano beženstvo i koristiti ga na službu ljudima znači slobodno se odlučiti za beženstvo radi kraljevstva nebeskoga. Kršćanska zajednica kao zajednica onih koji nasljeđuju Isusa, ostvarivat će riječju i djelom ove ciljeve u cjelokupnom naviještanju i pastoralu.

Od posebnog je značenja koje mjesto imaju ženidba i obitelj u Crkvi i u pojedinoj kršćanskoj zajednici te da se cijeni, promiče i rado prihvaća pomoć bračnih drugova, obitelji i neoženjenih. Također je veoma važno kako se slavi sakrament ženidbe. Ako je ovo slavlje izraz iskrene radosti i sudjelovanja mnogih, znak povezanosti zajednice s bračnim parovima i doživljaj obogaćenja za mnoge, tada je olakšan put za ovaj korak i mladim ljudima koji su crkveno udaljeni. Uz mnogostruke mogućnosti zajednica za susret, razgovor i konkretnu pomoć (rad s mladima, obiteljske skupine, radne zajednice, različite službe, karitas itd.), sve veće značenje dobivaju crkvena savjetovaništa. Ovo pomaganje u ženidbenim, obiteljskim i osobnim problemima koriste i crkveno udaljeni ljudi kao vrijednu uslugu i tako svjedoče o brizi kršćana za konkretnog čovjeka.